

SECURITATE URBANĂ ȘI CONSUMUL DE DROGURI.

O COMPARAȚIE ROMÂNIA - PORTUGALIA

Debora Șuteu, absolvență a specializării Științe Politice, promoția 2020,
email: debora.suteu97@e-uvv.ro

ABSTRACT

The main purpose of this paper is to discuss the prevention of the use of illicit substances such as cannabis, cocaine, opioids, amphetamines and NSP from the perspective of urban security in Romania. The present study highlights the need for an urban security agenda in facilitating the approach to drug use. The European Urban Security Agenda stipulates an efficient, diversified and appropriate response in the context of this phenomenon. The hypothesis of the investigation according to which the value of the crime rate, deaths and people without access to treatment can be improved by designing and implementing an urban security agenda, is confirmed by the case study. The investigative questions address urban security and the connection between the urban security agenda and the current situation of drug use in Romania. The research hypothesis is confirmed by the comparative qualitative analysis of two European countries: Romania and Portugal. The obtained results show Romania's deficiency in solving the problem of drug use by addressing the deficient urban security. Also, highlighted, important aspects of the Portuguese model that could be good practices in the future are presented. The conclusions reiterate the possible magnitude of implementing an urban security agenda that addresses drug use following the EFUS model.

Keywords: EMCDDA, Drug use, Romania, Portugal, Urban security

INTRODUCERE

Lucrarea de față își propune să aducă în discuție abordarea consumului de droguri în România prin perspectiva securității urbane. Alte tematici abordate în cadrul acestei cercetări sunt: implementarea agendei de securitate urbană, diferența dintre abordarea eficientă a securității urbane de către alte state membre UE, stereotipurile și modul în care afectează răspunsul autorităților și legislația actuală ce privește consumul de droguri la nivel național. Motivația acestei lucrări este de ordin științific. Modul în care numărul consumatorilor de droguri este în creștere dar rata răspunsului și a asistenței pe care o primesc este în scădere precum și exemplele din societate au influențat adresarea topicului consumului de droguri și importanța agendei de securitate urbană. Din punct de vedere academic, subiectul securității urbane este un indice foarte important în cercetarea științelor politice, acest fapt devenind motivație pentru lucrarea prezentă. În acest sens, pentru a înțelege mai bine subiectul abordat în cercetare trebuie să luăm în considerare atât aspectele ce țin de perspectiva consumatorilor de droguri dar și de linia de acțiune și răspuns a autorităților.

Scopul cercetării se axează pe demonstrarea modului în care implementarea unei agende de securitate urbană este necesară pentru a crea o linie de răspuns unitară și eficientă în materia consumului de droguri în România. Principalul obiectiv se reflectă în întrebarea fundamentală a cercetării: Este necesară o agendă de securitate urbană ce adresează consumul de droguri în România? Noutatea cercetării constă în compararea rezultatelor abordării consumului de droguri dintre două state europene ce prezintă asemănări legislative și sociale.

Prima parte a studiului a evidențiat o perspectivă asupra delimitărilor conceptuale și teoretice care apar atunci când ne referim la securitatea urbană și impactul pe care îl are asupra consumului de droguri. În cadrul său am pus bazele informațiilor necesare pentru a putea înțelege și analiza subiectul discutat, dar și pentru a putea avea o privire de ansamblu a ceea ce presupune o agendă de securitate urbană. De asemenea, am dezbătut câteva concepte cheie care reprezintă pilonii acestei cercetări, amintind cele mai semnificative texte oficiale ale instituțiilor competente dar și a lucrărilor academice privind securitatea urbană în raport cu problematica consumului de droguri.

Cea de a doua secțiune a cercetării analizează cele mai recente statistici și reglementări ale tiparului agendei de securitate urbană dar și cadrul instituțional de gestionare a problematicii consumului de droguri prin organele competente. De asemenea, în acest capitol vom analiza consumul de droguri în cadrul unui studiu de caz efectuat pe situația Portugaliei și a României. Această investigație a evidențiat incipitul unui proces de schimbare a modului de abordare a consumului de droguri în România: de la o strategie națională implementată deficitar la construirea unei agende de securitate urbană ce cuprinde unitar autorități administrative dar și societatea civilă.

Ultima parte a investigației întrunește rezultatele lucrării de cercetare, discuțiile rezultatelor dobândite, iar în încheiere se vor exprima concluziile studiului. Metodologia folosită a fost analiza calitativă prin comparație între cei doi subiecți ai studiului de caz. Din perspectiva complexității subiectului abordat, lucrarea prezintă o cercetare calitativă, modul fiind unul analitic-simplu. Materialul vizat în acest studiu este cuprins în proiecte, inițiative, reglementări legislative la nivel internațional și național, rapoarte și analize de situații ale instituțiilor responsabile în acest domeniu.

Subiectul securității urbane reprezintă o noțiune puțin cunoscută populației iar consumul de droguri în România pentru unii indivizi semnifică o trăsătură-stereotip a unor grupuri vulnerabile și predispuse. În România potrivit datelor ANA sunt 40.000 de consumatori de droguri și doar un procentaj de 1% primesc asistență și consultare. În urma investigației derulate am descoperit importanța implementării unei agende de securitate urbană ce adresează subiectul consumului de droguri. De asemenea securitatea urbană în secolul XXI reprezintă cel mai important mijloc de consolidare a sustenabilității habitatului uman prin co-implicarea actorilor publici instituționali, respectiv a actorilor comunitari.

SECURITATEA URBANĂ

Securitatea urbană cuprinde o gamă largă de preocupări și probleme. Acestea variază de la cele mai de bază nevoi precum hrana, adăpostul și sănătatea, impactul unor dezastre naturale cum ar fi cele declanșate de cutremure și ciclone, până la nevoile colective de securitate, cum ar fi protecția față de terorismul urban sau față de un război. (UN-HABITAT, 2007)

Potrivit lui Tulumello și Falanga (2016), limba engleză este probabil singura limbă care face distincția între „securitate” și „siguranță” și, în ceea ce privește dimensiunea urbană, există o abordare vag conceptuală

în utilizarea celor doi termeni. De-a lungul lucrării, vom folosi termenii conform definiției ICPC (2012, p 3), potrivit căruia securitatea urbană este un „bun public livrat de stat în circumstanțe regulate” și siguranța urbană un „sentiment subiectiv de a fi în siguranță așa cum îl trăiesc cetățenii”. Astfel, securitatea se va referi la o dimensiune politică / practică precum reducerea pericolului real, iar siguranța la percepții.

Securitatea urbană privește acțiunea publică a unui serviciu prestat de către stat în circumstanțe definite prin acte normative sau strategii (ICPC, 2012, p 3). În sfera securității umane, acest domeniu urban este argumentat ca un obiectiv al discursurilor și practicilor politice, care sunt legate în moduri complexe de această cerere socială a comunităților sau a indivizilor. (Tulumello, 2017, p 16)

Spre înțelegerea acestui concept, se centrează capitalul uman și orașul iar în jurul acestora se construiește imaginea securității urbane. În cadrul conferinței din 2016 a GPPlatform, Jennifer Milliken reiterează faptul că securitatea urbană este definită drept identificarea și remediarea amenințărilor și a vulnerabilităților dintr-o perspectivă centrată pe oameni. Această legătură directă facilitează accesul uman la dezvoltare și extindere a modului de viață, a drepturilor și a serviciilor.

Conceptul de securitate urbană este abordat de către Simone Tulumello (2017) ca fiind o problemă de contestare politică care operează cu indici sociali, juridici dar și de advocacy de susținere a dreptului de a nu fi victime ale criminalității, ale obiectivului politic și a cererii sociale. Acesta subliniază faptul că acest domeniu nu este o problemă a secolului XXI care necesită soluții ci mai mult solicită o expunere și recunoaștere a paradoxurilor problemei. Acestea sunt clasificate ca inerente înțelegerii în sine a criminalității și a dimensiunilor politice mai exact ale politicii de prevenire a criminalității.

În abordarea lui Edwards, Hughes și Lord, din “Urban security in Europe: Translating a concept in public criminology” (2013), se subliniază relevanța securității urbane ca flotant semnificativ cu o multiplicitate de referenți, în dialogul dintre percepția problemei de securitate și existența unei soluții în cadrul unei agende. Acești referenți la care se face referire sunt actorii politici în competență de guvernare, atât la nivel global ori local, actorii privați exemplificați prin ONG-uri ori persoane publice dar și actorul cu putere juridică reprezentat prin Lege.

Abordat în dimensiunea lui politică în cadrul spațiului european, subiectul securității urbane este conturat de către Aubrevilles în “Saint Denis Manifesto” unde acesta pledează pentru o Europă deschisă lumii, respectând reglementările și legile și profitând din plin de diversitatea populațiilor lor și își exprimă dorința de a face securitatea un bun public, bazat pe respectul drepturi fundamentale. Apariția EFUS în contextul Uniunii Europene, poziționează acest sub-domeniu al securității în dimensiunea lui ca facilitator a dialogului dintre cetățeni și autoritatea urbei. Orașele sunt poziționate ca parteneri esențiali fiind cei mai apropiați de cetățeni, aceștia combinând competențele în solidaritate, prevenire și sancțiune cu expertiza în gestionarea problemelor cotidiene (EFUS, 2012).

Emma Rothschild (1995, p 55) a clasat, de asemenea, dezbateră privind domeniul de securitate, menționând câteva tipuri de extensii ale conceptului pe care le putem aplica și în cadrul securității urbane. O primă impresie implică extinderea securității de la securitatea națiunilor la securitatea grupurilor și indivizilor. O altă extindere a acestui concept de securitate sugerează ca responsabilitatea asigurării securității urbane este răspândită în toate direcțiile, de la statele naționale până la organizațiile internaționale și până la administrațiile regionale și locale, precum și către organizații non-guvernamentale. Având elemente ale caracterului social, securitatea urbană își consolidează poziția ca necesitate umană ce operează cu indicatori precum frica, riscul, vulnerabilitatea și amenințarea. Thomas Hobbes (2008) considera că frica este esențială pentru realizarea individului și a unei societăți civilizate. Pentru acesta frica ar putea fi văzută ca un răspuns destul de rezonabil la evenimentele noi și la schimbările mari din societate sau viața personală consolidate prin prisma securității urbane.

Interpretarea securității urbane pe care o abordăm în lucrare este cea prezentată de Katarína Svitková (2014) în “Contemporary security from the urban standpoint: Cities in the face of risks and threats”: securitatea locuitorilor orașelor în totalitatea lor sau securitatea individuală a locuitorilor în raport cu amenințările în creștere existente în spațiile urbane, în special în zone clasate ca vulnerabile.

Frank Furedi (2007) în lucrarea sa “The only thing we have to fear is the ‘culture of fear’ itself. How human thought and action are being stifled by a regime of uncertainty”, argumentează construcția unei culturi a fricii în care omul asimilează anumite particularități ce

vor contura viața acestuia în societate urbei. Hubbard (1981) observă că această cultură ne impune să monitorizăm cu atenție fiecare dimensiune banală a vieții noastre, deoarece și actele mundane sunt acum considerate ca fiind inerent riscante și periculoase. Astfel, frica este trăită într-o formă fragmentată și atomizată.

Introducerea termenului de *fearscapes* de către Simone Tulumello (2015), a schimbat percepția asupra fricii incluzând transformări spațiale legate direct sau indirect de discursul și sentimentul exprimat de securitatea urbană. În explicarea fenomenului de *fearscapes*, autorul folosește patru dimensiuni cu care construiește imaginea fricii în securitatea urbană printre care se enumeră și împrejmuire (a fi inclus - a fi exclus). Calitatea vieții, pentru cei care își permit, este adesea tradusă în comunități segregate și cartiere închise care au securitatea ca valoare principală. Fenomenul comunităților închise fiind în plină dezvoltare atât în SUA cât și în Europa, acesta operează conceptul fricii ca barieră de separare între cetățean și *pericol*. Caracteristicile lor structurale și funcționale, precum și zonele în care au apărut dar și difuzarea pe care au avut-o în media, au contribuit la crearea unui nou tip de locuitori și de motivații care îi împing pe cetățeni să aleagă acest tip de locuințe. (Emanuela Burini, 2015, p 13)

Un alt indicator este riscul, care potrivit “Perception of (in)security and risks” (Securipedia, 2013) nu reprezintă o figură obiectivă în cadrul securității urbane, ci este întotdeauna negociată sau construită în cadrul societății, bazată pe medii culturale. De asemenea, este modelat de un scenariu cultural care îi instruește pe oameni să răspundă la amenințările adresate securității lor (Furedi, 2007). Cătălin Alexandru Briceag în Revista “Intelligence” concepe riscul ca fiind elementul incert care include pericolul și posibilitatea de a nu atinge obiectivele așteptate. Posibilitatea de a fi determinat cu ajutorul statisticilor, rezultă în probabilități diferite de apariție, ceea ce înseamnă că este o cantitate măsurabilă, pentru fiecare caz particular. Potrivit ISO (31000:2009), sunt recomandate o serie de acțiuni în prevenirea riscului precum: Evitarea riscului (decizia de a nu începe sau de a continua o activitate), acceptarea sau creșterea riscului (pentru a urmări o oportunitate), eliminarea sursei (schimbarea probabilității sau schimbarea consecințelor), împărțirea riscului (cu o altă parte sau părți-inclusiv contracte și finanțarea riscului), menținerea riscului (decizie în cunoștință de cauză).

Despre riscuri și provocări la adresa securității urbane, Robert Muggah (2012, pp 21-22) în "Researching the Urban Dilemma: Urbanization, Poverty and Violence" iterează faptul că violența este un factor de risc. Impactul violenței asupra dezvoltării umane este semnificativ și variat în raport cu costuri directe precum decesul și vătămarea, dar și costuri indirecte precum traume psihologice, deplasări ale populației și creștere economică redusă. Orașele de astăzi sunt definite ca centre ale violenței stratificate. Violența provenită din acțiuni criminale și infrastructuri organizate de comercializare a drogurilor a devenit un indice de acțiune pentru politica națională. Grupările infracționale și milițiile sunt considerate înlocuitori ai autorității publice, oferind o oarecare protecție comunităților, dar la un cost mare și ilegal. Violența socială, inclusiv violența în cadrul gospodăria este, de asemenea, o problemă semnificativă, în special pentru tineri vulnerabili și femeile care trăiesc în aceste contexte.

Vulnerabilitatea este definită ca o stare, circumstanță sau împrejurare în care o persoană aflată într-o poziție de risc este în permanență amenințată de mediul în care se află. (Franck Furedi, 2007) Acest concept exprimă starea comunităților care nu au resursele emoționale și psihologice necesare pentru a face față schimbării, pentru a face alegeri sau pentru a face față adversității. Vulnerabilitatea este acum considerată starea naturală pentru majoritatea oamenilor. Mai mult, această stare de vulnerabilitate este prezentată ca un atribut intrinsec. Considerat a fi o proprietate esențială a indivizilor, este recunoscută prin credințele și acțiunile lor sau doar prin apariția lor în societate. Conștientizare sporită a amenințărilor și a riscurilor este experimentată ca un amalgam de vulnerabilitate neașteptată ce construiește identitatea securității urbane (Garland, 2003).

În contextul securității urbane, fenomenul orașelor sub asediu au cuantificat efectul vulnerabilității asupra urbis-ului precum și militarizarea spațiului urban. Această provocare la adresa securității, provine din demonstrațiile de violență politică de toate tipurile: de la conflicte „tradiționale” motivate de resurse economice, bătălii pentru a prelua controlul asupra puterii politice, terorismului, activității insurgente, până la alte conflicte care ar putea fi clasificate drept civile sau civice - demonstrații publice și reacții ale statului la activitatea lor. (Katarína Svitková, 2014). Potrivit Revistei "Intelligence", amenințarea este un factor de origine externă, care afectează interesele, valorile și obiectivele de securitate. Fiind un factor de origine externă, asupra amenințării nu se poate interveni

fără actori proveniți din exterior, însă contracararea riscurilor generate de diversele amenințări se realizează prin identificarea acestora și luarea de măsuri de apărare adecvate. Un exemplu bun pentru relevanța amenințărilor în cadrul securității urbane și cum influențează ele procesul societății de adaptare, este implicarea CCTV-ului ca supraveghere video a vieții. The Safe Cities Index: Assessing urban security in the digital age (The Economist, 2015) în studiile efectuate susține că pentru fiecare cetățean londonez, în Londra se află șase camere de supraveghere iar în Madrid sunt în funcțiune 8.000 de astfel de dispozitive.

Caracteristicile securității urbane se divid între problemele sociale și problemele de politică. După cum reiterează Jayde Lin Roberts (2018), securitatea urbană trebuie privită ca un ansamblu complex de schimbare continuă și de probleme interconectate legate de mediul ce ne înconjoară și este construit fizic de om, practicile socioeconomice dar și de existența sistemelor (guvernamentale, furnizare de servicii, etc.) Astfel, aceste caracteristici operează cu termeni precum a devia (posibilitatea apariției unei probleme prin structuri, măsuri și decizii de grad administrativ local sau de tip politic), a disimula (părțile valoroase ale unei potențiale ținte care ar putea cauza o problemă), a crea (condiții care promovează serviciile și drepturile cetățenilor), a preveni (apariția riscului), a furniza (servicii și facilități), a asigura (continuitatea unor servicii), a pregăti și a răspunde (situațiilor de urgență), a preveni (amplificarea unei situații critice) și nu în ultimul rând a promova (drepturile de viață, existența, continuitatea și viitorul anumitor perspective a securității vieții).

Scenariile care au condus la necesitatea de cercetare a securității urbane în Europa dar și la nivel local, au fost atât plasate natural în relația om-oraș, oraș-mediul înconjurător dar și în relația interumană. Astfel, rezultanta acestor relații este bivalentă: dezastre naturale și activități infracționale. Despre impactul dezastrelor naturale asupra continentului european, "Mind the risk - A global ranking of cities under threat from natural disasters" (Sunderman, Schelske și Hausmann, 2013), stabilește diviziunea pe zone a fenomenelor provocatoare de amenințări precum țările din estul și sudul Europei care se confruntă cu riscuri cauzate de cutremure; spre Europa centrală vântul devine cel mai important pericol natural, în timp ce riscul cauzat de inundarea râurilor este prezent aproape peste tot pe continent. În ceea ce privește activitatea infracțională și crimele, amplasarea resurselor necesare pentru desfășurarea operațiunilor și a faptelor ilicite este factorul cheie. Centrele

de infrastructură și de activitate economică oferă stimulente puternice grupurilor implicate în traficul ilegal de persoane, droguri sau arme sau în infracțiuni economice (spălare de bani) iar planificarea urbană de slabă dezvoltare face posibilă creșterea violențelor și a crimelor. (Svitková, 2014)

Din perspectivă istorică, tematica securității urbane este abordată sub forma agendelor de lucru, pornind de la problemă spre ce se vrea remediat/îmbunătățit. Astfel, identificăm la nivel european în cadrul EFUS, "Manifesto: Security, Democracy and Cities - Co-producing Urban Security Policies", ca rezultată a conferinței din anul 2017, evidențiind principiile și valorile pe care s-a construit forumul. Acest manifest este menit să fie o sursă de ajutor, sprijin și inspirație pentru autoritățile locale în construirea politicilor de securitate. Accentul vizibilității în Manifest este pus pe amplificarea imaginii autorității locale în fața acelor naționale și europene. Prima parte a lucrării stipulează valorile pe care le promovează EFUS: co-producerea securității; împuternicirea autorităților locale și regionale; securitatea ca o componentă cheie a sustenabilității; indispensabila alianță a securității și a drepturilor umane cu includere și justiție; orașe rezistente, cetățeni rezistenți; pentru orașe și regiuni de libertate, securitate și justiție. În cea de a doua parte, se actualizează o serie de recomandări pentru succesul securității urbane care privesc: o viață de noapte responsabilă; orașul și crimele organizate; orașele care se confruntă cu drogurile și dependențele; proiectarea și gestionarea spațiilor publice; violența discriminatorie; diversificarea părților interesate de securitate; prevenirea radicalizării care duce la extremism violent; prevenirea violenței împotriva femeilor; relația dintre cetățeni și instituții; regândirea colectării și evaluării dovezilor; gestionarea riscurilor de securitate și cooperarea transfrontalieră; tehnologii de prevenire.

Pornind de la un cadru global spre planul local, UNCRI se concentrează pe Obiectivul 16 al Agendei 2030 pentru Agenda de Dezvoltare Durabilă (ONU, 2019) care este centrat pe promovarea unor societăți pașnice, juste și incluzive, fără criminalitate și violență. Astfel spus, obiectivele UNCRI privesc promovarea înțelegerii problemelor legate de criminalitate precum și favorizarea sistemelor de justiție penală juste și eficiente. De asemenea, UNCRI dorește să sprijine respectarea instrumentelor internaționale și a altor standarde pentru a facilita cooperarea internațională cu aplicarea legii și asistența judiciară. În cadrul UNODC, abordarea de guvernare a siguranței are ca scop transformarea mediilor urbane sigure, inclusive și rezistente, abordând factorii multi-cauzali ai violenței, criminalității și insecurității. În acest mod se asigură că strategiile, politicile și

programele de prevenire a criminalității și siguranța comunității sunt adaptate pentru a răspunde nevoilor de bază de asemenea se ține seama de interfața dintre amenințările crimei globale și vulnerabilitățile locale. Pe lângă consolidarea rolului orașelor în combaterea criminalității și a violenței, se subliniază, de asemenea, consolidarea rezilienței comunităților prin abordarea unor probleme structurale precum corupția, lipsa de transparență și oferirea unui spațiu liber de consum de droguri, terorism și criminalitate organizată. Prin această abordare, UNODC ajută statele membre să se îndrepte către strategii și intervenții mai holistice și integrate, care oferă o gamă mai largă de răspunsuri și recunosc necesitatea de a acționa local, pe lângă implementarea eforturilor la nivel național sau internațional. Este de așteptat ca abordarea de guvernare a siguranței urbane să conducă la patru rezultate principale: Identificarea provocărilor locale și a domeniilor prioritare de intervenție; Strategia integrată și elaborarea de politici; Capacitatea sporită a funcționarilor și instituțiilor la nivel local și național; O mai mare coordonare și parteneriate între toate părțile interesate.

TOPICUL CONSUMULUI DE DROGURI ÎN SECURITATEA URBANĂ

Definiția dată de RHRN consumului de droguri conform căreia drogul este un termen folosit pentru a desemna toate substanțele psihotrope care riscă să fie abuzate și care pot fi dependente iar o substanță psihotropă este orice substanță care influențează și schimbă starea mentală a unei persoane, prezintă o actualitate a spațiului urban din România. Conform INSP și CNEPSS, consumul de droguri se caracterizează prin diferite modele de consum, de la un singur experiment experimental până la un consum regulat și dependent. În cadrul Raportului național privind situația drogurilor (ANA, 2019) se stabilesc categoriile de droguri pe care cetățenii români le folosesc: canabis, amfetamină, cocaină, heroină, și o categorie nedelimitată și nedenumită oficial de droguri. Consumul de droguri este asociat cu plăcere sau cu norma de socializare și de cultură a grupului din care o persoană face parte. Un prim stadiu al consumului de droguri este cel recreațional. O altă etapă la care unii dintre consumatori ajung, este cea în care folosesc consumul de droguri ca substituent pentru alte medicații legale. De asemenea, problemele de ordin emoțional, psihologic sau social influențează consumul de droguri. Drogurile pot crea dependențe la nivel mental dar și la nivel fizic.

Ca și topic al securității urbane, consumul de droguri este abordat din perspectiva grupului vulnerabil, predispus social, economic, moral sau fizic, la această acțiune. Din punctul de vedere al EFUS în cadrul aspectului „Cities facing drugs and addiction” (2019) se creează o corelare între securitatea urbană și consumul de droguri. Astfel, această acțiune de a consuma droguri este încadrată ca o amenințare la adresa individului, a societății și a mediului urban observând cum responsabilitatea administrației urbane nu se mai limitează doar la a menține orașul securizat dar și de a controla acest aspect al utilizării de substanțe. În cadrul considerentelor observate, se conștientizează că legislația actuală nu permite limitarea consumului și asigurarea spațiilor publice. Putem observa că în contextul acestui topic, EFUS, stabilește acțiunea de reducere a riscului de consum de droguri, prin focusarea pe consumatori dar și pe publicul general, pe spațiul digital și pe zona urbană ținând cont de diversitatea consumatorilor.

În consolidarea relației dintre securitatea urbană și consumul de droguri, același document iterează faptul că existența unei cooperării la nivel local cu instituții dar și cu societatea civilă susține reducerea riscului în zona urbană. Consolidarea acestei relații dintre exterior și consumatori, este posibilă prin combinația dintre instituții de consumatori notabile și scheme de tratament specializate ce vor îmbunătăți rezultatele programelor de reducere a riscului, în același timp vor facilita accesul persoanelor în cerere. Un alt punct important al securității urbane în relaționarea cu substanțele numite droguri și consumul acestora, este implicarea autorităților europene, naționale și locale prin reglementări oficiale ale opțiunilor și variabilelor de acțiune pe care le poate suporta un nivel de administrație a zonei urbane. Abordarea autoarelor Danielle C. Ompad și Crystal Fuller (2005) evidențiază legătura dintre mediul urban prin aspectele acestuia și consumul de droguri. Astfel, mediul social și fizic, împreună cu considerente structurale, cum ar fi disponibilitatea serviciilor sociale, a structurilor municipale și a politicilor naționale și internaționale sunt surse de influență directă. Clasificarea aceasta a aspectului de mediu al consumului de droguri ca fiind o problemă urban-locală, conduce cercetarea susținută de autoare spre ridicarea întrebării „De ce nu se soluționează ca orice altă problemă a securității urbane în plan local?”

În acest sens vom aminti o serie de factori decizionali ce stau la baza relevantă a implicării securității urbane în consumul de droguri. Un prim factor este mediul

social - format din factori contextuali care includ norme și atitudini sociale, dezavantaje precum statutul socioeconomic de vecinătate și capitalul social (de exemplu, încredere socială, instituții sociale etc.) Un al doilea factor de influență este mediul fizic - urban se referă la mediul construit, infrastructura urbană (de exemplu, salubritatea), poluarea, accesul la spațiul verde, sistemele de transport și condițiile geologice și climatice ale zonei pe care o ocupă orașul. Examinarea asocierii mediului construit și a sănătății în ansamblu este o zonă relativ recentă de investigare și puține studii au fost efectuate pentru a examina relațiile dintre mediul fizic urban și consumul de droguri.

În demersurile de prevenție și control a consumului de droguri sunt implicate o serie de instituții care au depus eforturi majore în diminuarea ratei de consum din mai multe țări problematice prin crearea unor statistici relevante privind acest fenomen, programe educaționale și campanii de conștientizare, legi și reglementări de combatere a utilizării drogurilor. Astfel, la nivel european, OEDT există pentru a oferi UE și statelor sale membre o privire de ansamblu reală a problemelor europene privind drogurile și o bază de dovezi solidă pentru a sprijini dezbaterile drogurilor. Așadar se oferă factorilor de decizie datele de care au nevoie pentru elaborarea legilor și strategiilor privind drogurile informate. De asemenea, ajută profesioniștii și practicienii care lucrează în domeniu să identifice cele mai bune practici și noi domenii de cercetare.

La nivel global, problema consumului de droguri figurează pe agenda Organizației Națiunilor Unite, a Uniunii Europene dar și pe agenda de lucru a mai multor organisme regionale, cum ar fi Consiliul Europei și Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa și Comisia Europeană. Agenda ONU 2030 adoptată de toate statele membre conține cele șaptesprezece obiective principale de dezvoltare durabilă, printre care se menționează în cadrul obiectivului trei sporirea accesului la servicii sociale și tratament al sănătății pentru persoanele ce consumă droguri. (Eurostat, 2019)

Această documentație la nivel european a apărut în urma statisticilor efectuate printre care se numără și contribuția Raportului european privind drogurile (OEDT, 2019). Astfel, s-au înregistrat 92 de milioane de persoane în categoria de vârstă cuprinsă între 15-64 de ani care au încercat măcar o dată consumul de droguri. De asemenea, 18,9 milioane de adulți tineri cu vârsta cuprinsă între 15-34 de ani din care bărbați de două ori mai mulți, au fost înregistrați în statistica consumului de droguri la nivel european în anul 2018. În ceea ce privește alegerea drogului de consum, cel

mai frecvent utilizat drog este canabisul, estimările de utilizare pe viață fiind mult mai mici pentru cocaină, MDMA și amfetamine. (INSP, 2019)

În România, consumul de droguri este reglementat prin Hotărârea de Guvern nr. 853/31 octombrie 2018 prin care s-a aprobat planul de acțiune în perioada 2018-2020 pentru implementarea strategiei ANA pentru 2013- 2020 și Legea nr. 248/2018 prin care se stipulează caracterul consumului, tipologia drogurilor și topicul consumatorilor. Caracterul acestor reglementări normative este strict de prevenire și împiedicare a consumului de droguri nu prezintă interes spre consolidarea securității urbane astfel încât consumul de droguri să fie o problemă a trecutului. În România, stereotipurile despre consumul de droguri sunt legate de mediul de existență ca o vină a consumatorului și o stare naturală în care acesta asimilează caracterul ilegal al consumării substanțelor. Situația românilor consumatori plasează România destul de jos în comparație cu alte țări europene. (OEDT, 2019)

Consumul de canabis este de 7,8% bărbați și 3.8% femei pentru categoria de vârstă 15-64 de ani. Pentru aceeași categorie de vârstă, s-a înregistrat în anul 2019, un procentaj de 0.2% bărbați și 0.1% femei consumatori de cocaină. În ceea ce privește consumul de MDMA pentru vârstele 15-64 de ani, 0.3% sunt bărbați și 0.1% sunt femei iar pentru consumul de amfetamină, același procentaj se înregistrează atât pentru femei cât și pentru bărbați, 0.1%. La nivel internațional, cuprinzând și situația actuală a României, se desfășoară Ziua Internațională Împotriva Consumului și Traficului Ilicit de Droguri, ca expresie ONU la consumul de substanțe din țările membre. Astfel, pe teritoriul României, în data de 26 iunie 2019 sub tutela ANA s-a demarat o campanie de conștientizare prin organizarea de activități, la nivel național, menite să tragă un semnal de alarmă cu privire la dinamica acestui fenomen.

PERCEPȚIA CONSUMULUI DE DROGURI

Conform statisticilor prezentate în capitolul anterior, consumul de droguri începe de la aproximativ vârsta de 15 ani în zona României, astfel putem vorbi despre o primă încercare ca la orice alt necunoscut cu care un/o adolescent(ă) se intersectează și descrește în jurul vârstei 64 de ani. Mediul de viață, social și fizic prelevă atât în variabila de a consuma sau nu aceste substanțe precum și în tipul drogului consumat la nivel local de către utilizatori. Lipsa structurilor sociale ce facilitează o viață sănătoasă și o implicație a securității

urbane la nivel local prin activitatea tuturor actorilor și părților interesate, au condus la necesitatea studierii implicației acestui topic în concordanță locală a zonei urbane. (UN-HABITAT, 2007, p 77)

Perspectivile UN-HABITAT (2007) asupra implicației mediului urban în problematica consumului de droguri, sunt în concordanță și cu realitatea spațiului românesc. Planificarea urbană, proiectarea și managementul slab tot mai des menționate ca jucând un rol în modelarea mediilor urbane care pun în pericol cetățenii, reprezintă un indice pentru securitate urbană. În cadrul acestei lucrări m-am focusat pe aspectele implicației consumului de droguri asupra securității urbane reprezentată prin orașe.

Din punct de vedere al construcției societății din cadrul zonei urbane, primul indice al securității urbane este familia. Reprezentând mediul primar ce conferă statutul legal și psihologic al omului, cadrul familiei este primul contact cu exteriorul. Violența domestică provenită ca efect al sărăciei, al comportamentului moștenit, al stresului social, financiar sau emoțional, ori al afecțiunilor mentale, influențează atitudinea față de consumul de droguri. Situația familială improprie (Hemovich, Crano, 2009) lipsa unei figuri materne/paterne, trăsăturile de personalitate precum și bagajul genetic determină individul spre un stil de viață riscant pentru el și societate. Contextul psihosocial dar și factorii de risc ambientali pentru consumul de droguri precum defavorizarea economico-socială, dezorganizarea comunitară, tranziția dintre vârste, accesibilitatea la serviciile sociale, legile și normele nescrise ale comunității, reprezintă de asemenea aspecte ale relației dintre consumator și drog.

În plan secund, școala este prima instituție care îi confruntă pe indivizi cu exigențele integrării sacionormative, astfel încât accesul la învățământ de calitate, existența școlilor după norme europene, construcția mediului educațional propice sunt itemi de dezvoltare propice și sănătos; în cazul deficiențelor acestor trăsături, consumul de droguri printre alte forme de amenințări la adresa societății, este iminent. (ESPAD, 2015)

Etapa următoare în relaționarea dintre mediul urban și consumatorul de droguri este reprezentată de anturajul sau de grupul de prieteni. Caracterul slab în fața influențelor semenilor, dorința de rebeliune, dorința de afirmare, sentimentul de apartenență și caracterul de presiune a grupului, pot facilita tendința consumului de droguri o dată sau regulat. (EFUS, 2020)

Cartierul sau zona de reședință, este un alt indice de predicție a consumului de droguri. (Mason, Mennis, 2010) Cunoscute prin nivelul de sărăcie, prin nivelul de stabilitate financiară, prin numărul crimelor sau prin lipsa standardelor de locuire, aici se v-a forma prima segregare între persoane ce locuiesc în cartiere predispuse consumului de droguri și cartiere „fără probleme”. Accesul la droguri în cartierele vulnerabile din punct de vedere social, financiar și sanitar și contactul cu furnizori și consumatori are o valoare mult mai ridicată pe scara probabilității consumului de astfel de substanțe. Situarea locuinței individului în zona urbană îi facilitează accesul la contactul cu comunități ale unor cartiere marginalizate sau defavorizate, devenind un predictor pentru consum.

Un alt aspect, este implicația societății și a normelor tradiționale nescrise impuse prin bagaj cultura-genetic față de care individul la o vârstă vulnerabilă, se simte restricționat. (OEDT, 2017) Atitudinea de rebeliune, de aderare la acțiuni ilegale, de nesupunere față de autorități și de iresponsabilitate față de propriile acțiuni, sunt doar câteva din caracteristicile pe care consumatorul le-a prezentat la un moment dat în viață. Astfel putem concluziona că experimentarea inițială a consumului de droguri este impulsivă de cele mai multe ori de sugestia grupului, derogăția mediului, de accesibilitatea la substanța respectivă, climatul familial sau valorile implementate în cadrul socializării primare.

În ceea ce privește legislația, conform cadrului normativ (LEGE nr. 143 din 26 iulie 2000, republicată) al României pentru clasificarea drogurilor, am riterat categoriile de substanțe după vizibilitate și risc în societate: droguri - plante și substanțe narcotice și psihotrope sau amestecuri care conțin astfel de plante și substanțe; droguri cu risc ridicat; droguri cu risc; precursori - substanțe utilizate frecvent la fabricarea medicamentelor; inhalanți chimici toxici - substanțe stabilite ca atare prin ordin al Ministrului Sănătății; consumul ilicit de droguri - consumul de droguri sub control național, fără rețetă.

Începând cu anul 1990, România nu a mai fost doar o cale de tranziție a drogurilor în mod ilegal ci a reprezentat deja un procentaj din statistica de consumatori la nivel european. De abia în anul 1992, România a aderat la Convențiile de la Viena din 21 februarie 1971 și 20 decembrie 1988 ce a reprezentat faza incipientă a familiarizării cu traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope, termeni înlocuiți cu cuvântul “droguri” (Curtea de Apel București, 2020).

Astfel, pornind de la cunoștințe limitate despre acest subiect, administrația orașelor s-a confruntat

până în prezent cu dificultatea de a asigura securitate și siguranță spațiului urban prin totalitatea cetățenilor săi, fie consumatori de droguri sau nu.

În anul 2004, ANA a realizat primul studiu privind consumul de droguri în cadrul populației generale, aplicat pe un eșantion de 3.500 de persoane. Rezultatul a condus la crearea unei liste de droguri ilegale pe care populația le cunoaște: canabisul, cocaina, Ecstasy și heroină. O altă rezultată a studiului a fost clasificarea consumului de canabis ca fiind cel mai utilizat de către categoria tinerilor fără specificație de vârstă. Doi ani mai târziu, un alt studiu efectuat, încadra 4% din totalul tinerilor participanți la chestionar, ca utilizatori cel puțin o dată a substanțelor (ANA, 2006).

În România, începând cu anul 2014, sancțiunile pentru infrațiunea de consum de droguri au fost legate de tipul de droguri utilizat, fiind aplicate sancțiuni mai mari pentru infrațiunile legate de drogurile considerate droguri de mare risc. (OEDT, 2019) Legislația distinge, de asemenea, existența utilizatorilor de astfel de substanțe și a dependenților, o categorie separată în funcție de diagnostic. În datele recent furnizate de ANA (2019), se precizează faptul că în România aproximativ din cei 40.000 de consumatori de droguri ce se află pe teritoriul țării, 25.000 locuiesc în București deși potrivit percepției populare generale, datele adevărate sunt cu mult peste statisticile oficiale.

Cu ajutorul tuturor informațiilor prezentate mai sus, am conștientizat imaginea consumului de droguri în România ca fiind asociată cu amenințările, riscurile și vulnerabilitățile orașelor, perspectiva raportului prezentând consumatorul ca producător de efecte negative și drogul fiind privit ca facilitatorul acestui tip de acțiuni. Această modalitate de abordare a consumului de droguri în cadrul securității urbane este combătută de recomandările EFUS (2020). Partenerii membri iterează importanța observației acestei probleme din perspectiva efectelor pe care acțiunea de a consuma droguri le are asupra zonelor urbane. Este menționat și aspectul efectelor pe care zonele urbane cu un proces slab de securitate le au în viața consumatorilor și a restului membrilor societății. Concentrarea grupurilor vulnerabile spre consum, comportamentul de consum în spații publice ale zonelor nedezvoltate propice din oraș, impactul dezvoltărilor tehnologice asupra utilizării drogurilor, conflictul și stigmatizarea precum și construirea atitudinilor față de consumatorii de droguri prin frică și neinformare, sunt câteva din perspectivele pe care EFUS (2020) le evidențiază. Această evidențiere are rolul de a facilita dezvoltarea securității urbane prin adresarea topicului: consumul de droguri în zonele urbane.

Acțiunea consumului are la bază un consumator, un furnizor numit legal traficant și tipul drogului folosit. Rolul fiecărui actor este bine cunoscut în România. Un furnizor sau “dealer” poate fi oricine indiferent de sex, etnie, vârstă, etc deși potrivit ANA (2013), există un portret-stereotip al acestuia: bărbat, 21–54 de ani, din mediul urban, nivel de pregătire mediu, fără o ocupație stabilă, posibil recidivist în special pentru crime asociate cu traficul de substanțe. Această detaliere nu reprezintă și realitatea, unde facilitatorul furnizării de droguri, poate fi un simplu cetățean. Profilul consumatorului variază de la oamenii străzii la persoane de “înaltă societate”, vedete, oameni politici, etc. (OEDT, 2019) Această tranzacție dintre consumator și furnizor, poate avea loc la colțul străzii, în public, în mașină, etc; locul acestui schimb este influențat de zona urbană prin gestionarea proiectării urbanistice de către autorități precum iluminatul stradal, refolosirea clădirilor în paragină prin reabilitare, demolarea construcțiilor potențatoare pentru activități ilegale.

Potrivit UIA am găsit ca fiind relevante următoarele caracteristici ale agendei de securitate urbană recomandate de inițiativă și necesare a fi implementate pentru a asigura bunului mers al orașelor în dialogul cu consumul de droguri. Un prim punct menționat identificat este îmbunătățirea proiectării spațiale, a planificării urbane și a dezvoltării securității prin concepte de proiectare, inclusiv o mai bună protecție a spațiilor publice dobândită prin îmbunătățirea rezistenței clădirilor și infrastructurii. În concordanță cu topicul abordat, evaluarea nevoilor individuale și oferirea de sprijin pentru integrarea persoanelor marginalizate este reprezentat ca un pas de incipit în vederea prevenirii polarizării care ar putea duce la criminalizare și radicalizare. Un alt aspect subliniat ca esențial pentru consolidarea zonei urbane în raport cu utilizarea drogurilor este pregătirea intersectorială sporită pentru amenințările la adresa securității, inclusiv o mai bună coordonare între societatea civilă, ONG-uri și diferite autorități. Abilitarea și consolidarea capacităților comunităților locale, incluzând o mai bună conștientizare a riscurilor, reprezintă în cadrul inițiativei, împreună cu aspectul consolidării rezilienței societale un punct important de atins pentru o dezvoltare sustenabilă a securității urbane.

În diametrul european de abordare prin perspectiva securității urbane a topicului consumul de droguri, am distins relevant pentru studiul licenței prezente, analiza documentului elaborat de EFUS în cadrul proiectului SOLIDIFY (EFUS, 2018). Acesta este un ghid ce include analiza politicii europene,

cele 11 foi de practică care sintetizează principalele aspecte ale politicii locale de reducere a prejudiciului, incluzând în unele cazuri un SDCF, instrumentul de evaluare a SDCF-urilor utilizate în cadrul proiectului precum și recomandări politice și practice autorităților locale europene. Proiectul s-a constituit spre a oferi un ajutor în plan local a orașelor ce susțin în schema lor de soluționare a consumului de droguri, un instrument SDCF. Printre acțiunile angrenate în cadrul proiectului ce s-a desfășurat în perioada ianuarie 2018 – martie 2020, am identificat: realizarea unei analize colective și încrucișate a procesului prin care este stabilit și evaluat un SDCF, determinarea unor indicatori care să evalueze impactul local al SDCF pe termen scurt, mediu și lung, facilitarea schimbului de practici între orașele care au ani de experiență în înființarea și crearea unui SDCF și a altor orașe care intenționează să deschidă o astfel de instalație și care pot beneficia de recomandările și evaluarea colegilor lor. Cea mai importantă acțiune desfășurată a fost consolidarea parteneriatelor și coalițiilor locale între autoritățile locale și organizațiile societății civile.

Direcția de acțiune SOLIDIFY prin SDCF identificată, iterează importanța corelării legislației naționale cu cea locală, menționând faptul că cea din urmă este de multe ori restricționată sau ghidată de nivelul național care nu se aplică pe modelul divers al zonelor locale. La acest nivel ce implică parteneriatul dar și educarea societății de către autorități și actori precum organizațiile non-guvernamentale, punctele de referință sunt uneori politicile internaționale sau transfrontaliere. Importanța implicării părților locale interesate, în acest proces de soluționare a problemelor ce implică consumatorii de droguri, conform EFUS (2020), este vitală din perspectiva aspectului de familiaritate cu care operează. Consolidarea unei rețele prin logistică și coordonare, deschisă pentru sprijinul și ajutorul tuturor părților interesate spre participare, reprezintă o calitate a agendei de securitate susținută de ghidul EFUS.

Securitatea urbană presupune luarea în calcul a tuturor vulnerabilităților, amenințărilor și a riscurilor potențialelor aspecte ce pot transforma un individ în consumator de droguri: pornind de la controlul traficului de substanțe pe străzi, până la gestionarea spațiilor urbane și întreținerea sanitară a lor. Aceste aspecte sunt importante pentru înțelegerea implicației mediului urban, fizic și societal asupra unui consumator. Rolul corpurilor de poliție, societății civile dar și a actorilor administrativi și a ONG-urilor în menținerea securității urbane asupra topicului consumului de

droguri îl voi reitera în secțiunile următoare. Pentru a evidenția impactul real al subiectului abordat în lucrare am efectuat un studiu de caz prin analiză calitativă și comparată între România și un alt stat european. Această metodă este des folosită în cercetarea lucrărilor academice pentru a sublinia obiectivitatea studiului și importanța acestuia. Am analizat reiterând principiile, recomandările și direcțiile de acțiune pe care corpurile de securitate urbană le susțin. Alegerea acestei opțiuni de cercetare este importantă pentru a evidenția necesitatea agendei de securitate urbană.

STUDIUL DE CAZ: ROMÂNIA ȘI PORTUGALIA

În sensul evidențierii ipotezei de cercetare, am efectuat o analiză calitativă și comparată de documente publice printre care se numără legea națională, strategia națională și alte documente oficiale relevante dar și practici în studiul de caz al României și Portugaliei în cadrul subiectului consumului de droguri.

Portugalia este un exemplu relevant în cazul de studiu, în anii 1970 consumul de droguri devenind vizibil o problemă de sănătate. Ceea ce poate fi considerat prima politică modernă de droguri din Portugalia a fost creată în timp ce țara era încă sub un guvern autoritar (George și colab., 2007). Prima lege care reglementează producția, traficul și utilizarea stupefiantelor (Decretul-

lege 420/70) a fost aprobată în 1970, oferind cadrul legal pentru incriminarea consumului de droguri. Conceptul de stupefiante a fost definit în mod legal, iar infracțiunile de deținere personală au fost pedepsite până la doi ani de închisoare sau cu amendă. Traficanții de substanțe ilicite urmau a fi pedepsiți cu doi până la opt ani de închisoare. Consumul care producea pericolul sau încurajarea celorlalți să consume ar fi fost pedepsit cu șase luni la doi ani de închisoare sau cu amendă. Statul portughez prin capitala Lisabona este membru fondator al EFUS (1998) și membru în Comitetul Executiv din 2010. De asemenea, este participant și promotor al programului SOLIDIFY. În cadrul European, Portugalia este partener prin SICAD cu OEDT respectând principiile europene de acțiune în domeniul consumului de droguri.

SICAD găzduiește asistența telefonică națională “Linha Vida - SOS Droga”, un serviciu anonim și confidențial, care acordă prioritate consilierii, informării și sesizării a problemelor din zona consumului de droguri și a temelor asociate (adolescență, sexualitate, SIDA, etc). Linia de asistență este disponibilă între orele 10:00 și 20:00 zile lucrătoare, iar personalul include 5 psihologi și 1 asistent social cu pregătire specifică în consiliere și abuz de droguri.

SICAD (2019) acționează pe lângă Ministerul Sănătății, sprijinind implementarea strategiei naționale, prin

Sabia Que...

drogas
uso
internet
consumos
dependências
dúvidas
preocupações
inquirições
decisões

Ligue
1414
Linha Vida SOS Droga

Aconselhamento psicológico no âmbito dos consumos de drogas, álcool e outros comportamentos aditivos ou dependências (uso, internet, etc.).

Dirigido a consumidores, dependentes, seus familiares, amigos, profissionais, professores de saúde, de educação e de intervenção comunitária.

1414 LINHA VIDA SOS DROGA
GRATIS

ESCUTAMOS
APOIAMOS
INFORMAMOS
ENCAMINHAMOS

Uma resposta adequada ao seu pedido

Trabalha 24 horas por dia
das 10H00 às 20H00
Atendimento Gratuito e Confidencial

Pode contactar-nos também por e-mail
1414@saude.gov.pt

* A esta linha telefónica de Aconselhamento de Pôr
* Os nossos técnicos têm formação em Psicologia Clínica, Aconselhamento Psicológico e são especializados em comportamentos aditivos e dependências.

COMISSÃO PORTUGUESA
SICAD

www.gaf.pt

*Imagine folosită de SICAD cu scopul promovării liniei de telefon pentru situații ce implică consumul de droguri

planificarea și evaluarea intervențiilor de reducere a cererii și oferă sprijin tehnic și administrativ comisiilor pentru eliberarea de droguri. SICAD este punctul central focal al OEDT în Portugalia; directorul general al SICAD este coordonatorul național pentru droguri, dependență de droguri și probleme legate.

Politica portugheză în materie de droguri este detaliată în trei documente strategice: Strategia națională pentru lupta împotriva drogurilor (1999), Planul național pentru reducerea comportamentelor și dependențelor dependente (2013-2020) și Planul de acțiune al Portugaliei Orizont (2020).

Lansată și prevăzută ca un document de politică pe termen lung, Strategia națională de luptă împotriva drogurilor (1999) definește obiectivele generale în domeniul drogurilor. Acest document a fost elaborat de Consiliul Miniștrilor pentru Statul Portughez. De asemenea, este important să subliniem faptul că participarea publicului la discuția despre strategia prezentată nu s-a limitat la mecanisme instituționale, fiind răspândite în mare parte în mass-media, unde numeroase contribuții relevante și publicate au fost publicate, sub diferite forme, din cele mai multe personalități diverse și instituții, care au îmbogățit mult pregătirea acestui document și discuția civică a unei probleme atât de relevante pentru societatea portugheză.

Strategia este construită în jurul a opt principii, șase obiective și 13 acțiuni. În continuare vom sintetiza cele opt principii pentru a crea contextul acestei Strategii în societatea portugheză și a evidenția liniile de acțiune pe care statul le-a reiterat. Principiul cooperării internaționale, definit în lumina dimensiunii globale a problemei drogurilor, înseamnă valorizarea intervenției Portugaliei, la nivel transfrontalier și european, în definirea și implementarea strategiilor și inițiativelor comune față de substanțele ilicite, precum și articularea politicilor naționale cu angajamente asumate la acest nivel.

Principiul prevenției se traduce prin primordialitatea intervențiilor preventive care vizează combaterea cererii de droguri, prin acțiuni de instruire și informare adecvate din partea comunității și a anumitor grupuri țintă, cu implicații concrete. Principiul umanist înseamnă recunoașterea întregii demnități umane a persoanelor implicate în fenomenul drogurilor și corolarele sale sunt înțelegerea complexității și relevanței istoriei individuale, familiale și sociale a acestor persoane. De asemenea, responsabilitatea este privită ca o consecință a statului în îndeplinirea dreptului constituțional la sănătate de către cetățenii dependenți de droguri și

în lupta împotriva excluderii sociale a acestora, fără a aduce atingere a exigenței individuale.

Principiul pragmatismului, completează principiul umanist și determină o atitudine de deschidere față de inovație, prin luarea în considerare, fără dogme sau pre-înțelegeri, a rezultatelor științifice experimentate dovedite în diverse domenii ale luptei împotriva drogurilor și adoptarea în consecință a unor soluții adecvate situației naționale și care pot oferi rezultate practice pozitive. Principiul securității implică garantarea protecției persoanelor și a bunurilor, în domeniile sănătății publice și a apărării minorilor, precum și în prevenirea și represiunea criminalității, în vederea menținerii păcii și a ordinii publice.

Principiul coordonării și raționalizării mijloacelor este un aspect organizațional al administrației publice, care implică cerința unor mecanisme care asigură o coordonare sau articulare eficientă între diferitele departamente, servicii și organisme competente în consumul de droguri precum și optimizarea resurselor, evitând suprapunerea și risipa. Principiul subsidiarității implică o distribuție a puterilor și puterilor care permite încredințarea deciziilor și acțiunilor la nivelul Administrației cel mai apropiat de populații, cu excepția cazului în care obiectivele urmărite sunt mai bine realizate la un nivel superior. Principiul participării se traduce prin intervenția comunității în definirea politicilor legate de drogurile și dependența de droguri, precum și mobilizarea acestora pentru diferitele domenii ale luptei împotriva drogurilor.

Totalitatea acestor principii a consolidat importanța abordării și soluționării fenomenului consumului de droguri în mediul portughez. Evidențiind implicarea întregii comunități precum și a structurilor guvernamentale, respectând drepturile umane și importanța securității în abordarea consumatorilor de droguri, Strategia națională de luptă împotriva drogurilor (1999) a statului portughez consolidează poziția asupra acestui subiect.

Structura de Coordonare Națională Portugheză pentru Consumul de Droguri, Dependență de Droguri și Probleme Legate de Alcool cuprinde o serie de corpuri. Consiliul interministerial pentru consumul de Droguri are responsabilitatea generală pentru aprobarea, coordonarea și evaluarea politicii de droguri. Acesta este prezidat de premier și este format din miniștri din toate domeniile relevante. Activitatea acestuia este susținută de Comisia Tehnică Interministerială, prezidată de coordonatorul național și compusă din reprezentanți desemnați de diferiți

miniștri. Funcția sa principală este de a proiecta, monitoriza și evalua planul național și de a sprijini planurile de acțiune privind substanțele ilicite și alcoolul, de alcool.

În planul național ce vizează consumul de droguri, cel mai recent document identificat este "National Plan for the Reduction of Addictive Behaviours and Dependencies 2013–20" denumit în continuare PNRCAD. Acest plan național, cuprinde linii de acțiune și de redefinire a politicilor și serviciilor de sănătate. PNRCAD constituie astfel o inovație importantă, deoarece aceste probleme ce țin de consumul de droguri, conțin riscuri și costuri importante pentru a face față repercusiunilor și impactului pe care îl au asupra vieții persoanelor consumatoare dar și a familiilor și a societății. Elaborarea acestui plan a fost efectuată de SICAD (2013) în concordanță cu Strategia națională de luptă împotriva drogurilor din 1999.

Pentru a evidenția eficiența PNRCAD, SICAD realizează anual un raport al numărului consumatorilor de substanțe ilicite. Pentru reprezentarea parcursului implementării obiectivelor planului, statistica prezentată asigură imagine de ansamblu:

Tipul de drog utilizat	Populația totală 15 -64 ani		
	2001	2007	2012
Canabis	7,6%	11,7%	9,4%
Cocaină	0,9%	1,9%	1,2%
Amfetamină	0,5%	0,9%	0,5%
Ecstasy	0,7%	1,3%	1,3%
Numărul total de cazuri	14184	12202	5355

Tabel 1. Prevalența consumului de substanțe ilicite în Portugalia potrivit SICAD

Documentul se axează pe două domenii principale: reducerea cererii și reducerea ofertei, oferind, într-un mod echilibrat, relevanța cuvenită celor două abordări. În domeniul cererii, cetățeanul este în centrul conceptualizării politicilor și intervențiilor în CAD, având o presupunere de bază care este fundamentală pentru a răspunde nevoilor indivizilor, prevăzută dinamic de-a lungul ciclului de viață. Intenția de dezvoltare a unei intervenții globale și cuprinzătoare care variază de la promovarea sănătății, prevenirea, disuasiunea, reducerea riscurilor și daunelor, la tratament și reintegrare socială, este în conformitate

cu cadrul legal în vigoare privind utilizarea și abuzul de substanțe psihoactive ilicite și legale. Această intervenție promovează sănătatea și accesul la îngrijiri și servicii pentru persoanele care au nevoie, pentru a spori rezultatele bunăstării sociale. Pe domeniul ofertei, principalele politici și intervenții bazate pe cooperarea națională și internațională sunt reducerea disponibilității și accesului la substanțe ilicite tradiționale și substanțe psihoactive noi, reglementarea pieței substanțelor licite și supravegherea respectivă și armonizarea dispozițiilor legale deja existente sau care urmează să fie dezvoltate.

Rezultatele globale obținute până în prezent cu politicile și măsurile implementate indică faptul că strategia urmată și modelele utilizate stau la baza unei politici publice adecvate, dar necesită îmbunătățiri și mai multe investiții. Strategia generală de acțiune în contextul acestui plan se bazează pe o acțiune coordonată, maximizând astfel sinergiile dintre cadrele strategice și bugetare și resursele serviciilor și organizațiilor cu intervenție în aceste domenii.

OEDT a efectuat un studiu ce privește participarea la tratament a cetățenilor portughezi utilizatori de substanțe ilicite. Aceste procentaje se raportează la valoarea europeană pentru anul 2017.

Tipul drogului folosit	An	Consumatori portughezi %	Intervalul % EU	
			Min	Max
Canabis	2017	37.2	1.03	62.98
Cocaină		17.3	0.14	39.2
Amfetamină		0.1	0	49.61
MDMA		0.2	0	2.31
Opioide		41.4	3.99	93.45

Tabel 2. Statistica OEDT pentru consumul de droguri în 2017 în Portugalia

Obiectivele acestui plan, sunt identificate cinci din care menționăm patru ce adresează consumul de droguri: Prevenirea, descurajarea, reducerea și minimizarea problemelor asociate cu consumul de substanțe psihoactive, comportamente de adicție și dependențe. Reducerea disponibilității de droguri ilicite și de noi substanțe psihoactive pe piață. Asigurarea că disponibilitatea, accesul și consumul de substanțe psihoactive licite pe piață, se realizează într-un mod sigur și nu induce un risc și o utilizare / consum dăunător. Asigurarea calității serviciilor oferite cetățenilor și sustenabilitatea politicilor și intervențiilor prin crearea de cunoștințe, formare profesională, comunicare și relații internaționale și cooperare.

În cadrul planului am identificat ca elaborate direcțiile și tipurile de intervenții în soluționarea fenomenului consumului de droguri: focusul de intervenție preventivă - se concentrează pe evaluarea riscului de apariție a utilizării; disuasiunea - o strategie de intervenție globală și integrată, care depășește simpla aplicare a Legii; intervenția pentru reducerea riscurilor și a prejudiciului – construiesc o rețea națională privind structurile socio-sanitare dezvoltate în Portugalia, în care ONG-urile au un rol important; tratamentul - intervenția axată pe abordări care necesită un diagnostic individualizat și un răspuns bazat pe furnizarea unei rețele care să asigure îngrijirea adecvată și continuă, pe baza patologiei și a posibilelor co-morbidități; integrarea socială - abordarea depășește corectarea comportamentelor și atitudinilor indivizilor, concentrându-se și asupra schimbării, nu mai puțin profunde, a instituțiilor, a agenților sociali și economici.

În contextul intervenției, planul de acțiune stabilește cadrele în care se inițiază activitățile necesare soluționării problemelor ce privesc consumul și consumatorii de droguri. Astfel, ordinea intervenției are ca incipit comunitatea, familia, mediul școlar, mediul recreațional, atingând inclusiv locul de muncă. În cadrul acestor medii vom menționa acțiunea inițiată și inițiatorul. Astfel, în mediul comunității, își asumă o relevanță deosebită rolul autocrației, serviciilor publice și entităților neguvernamentale, precum ONG-urilor care, deși experți privilegiați ai realității locale sau regionale, sunt mai capabili să contribuie la diagnosticul care susține adecvarea răspunsurilor pentru a fi dezvoltat. În cadrul mediului familial, intervențiile sunt făcute atât a nivel de întreg cât și individual pe grupurile de vârstă și prin programele de plasament, de protecție socială dar și în sistemele de tutelă educațională. În contextul mediului educațional, există intervenția de aplicare națională, care se desfășoară prin programul Școala sigură, o inițiativă comună între Ministerul de Interne și Ministerul Educației și Științei, a cărei origine datează din 1992. În acest domeniu, GNR și PSP continuă misiuni pentru a garanta siguranța zonelor înconjurătoare a unităților de învățământ și pentru a promova sensibilizarea și prevenirea în apropierea școlilor, în parteneriat cu consiliile executive și comunitatea locală. În cadrul consumului recreațional, intervenția se concentrează pe tiparele reale de consum în ceea ce privește consumatorul, motivația utilizării, tipul de substanțe utilizate, forma și contextul consumului său. Obiectivul strategic ale intervenției în mediul de lucru constă în sprijinirea lucrătorilor și a companiilor

în reducerea acestei probleme, fie prin conștientizare pentru a pune în „agenda” politicilor de securitate și sănătate a angajatorilor această temă, fie în a ajuta la dezvoltarea și implementarea de măsuri eficiente pentru a reduce și controla fenomenul.

În cadrul PNRCAD, sunt evidențiate două măsuri structurale prin care se evaluează acțiunea documentului. PORI este, din 2006, o măsură structurală a domeniului de aplicare național în ceea ce privește intervenția integrată în domeniul comportamentelor de adicție și dependențelor. Acesta urmărește să potențeze sinergiile disponibile teritorial prin participarea entităților publice precum SICAD și societatea civilă. A doua măsură, este Rețeaua de trimitere și articulație în soluționarea consumului de droguri, ce reprezintă redefinirea relațiilor de asistență complementară și tehnică, având în vedere o nouă atribuire a competențelor între instituțiile publice.

Din punct de vedere al coordonării acțiunilor Planului național ce privește consumul de droguri, aceasta delimitează atribuțiile pe nivele. Nivelul guvernamental și politic, este reprezentat de Consiliul Interministerial prezidat de către prim-Ministrul Portugaliei. Nivelul executiv este asigurat de către Coordonatorul Național reprezentat de Ministerul Sănătății. Nivelul tehnic, este asigurat printr-o Comisie Tehnică a Consiliului Interministerial compusă din reprezentanți ai miniștrilor. De asemenea, societatea civilă este reprezentată prin Consiliul Național.

Evaluarea Planului Național este un punct cheie în perspectiva dezvoltării acestui document cu beneficii atât pentru consumatorii de droguri cât și pentru societatea întregă. Evaluarea PNRCAD 2013-2020 ar trebui privită ca parte a procesului decizional și ar trebui să beneficieze de un angajament politic puternic și de sprijinul tuturor partenerilor împreună cu actorii implicați în implementarea acesteia, inclusiv ai societății civile.

În cazul României, incipitul consumului de droguri este asociat cu anii 1990 atunci când teritoriul statului a devenit piață de desfacere, nu doar cale de tranzit. Legea nr. 143 din 26 iulie 2000 privind prevederea de combatere a traficului și consumului ilegal de droguri, care a abrogat articolul 11. 312 C. Pen. Legea nr. 143/2000 ce prevede în prezent metode speciale de investigare, cum ar fi: supravegherea livrării de droguri, utilizarea personalului secret sub acoperire, interceptarea apelurilor telefonice și efectuarea supravegherii afacerilor și organizarea în domeniul legal de detectare a traficului de droguri. Legea include o listă a tuturor medicamentelor și a

precursorilor acestora controlate de stat. De asemenea, sunt enumerate medicamente cu risc ridicat, precum heroină, morfină, cocaină și canabis.

Conform OEDT, în România Strategia Națională Antidrog 2013-20 abordează drogurile ilicite. A fost concepută în urma consultărilor cu părțile interesate și ia în considerare Strategia UE privind drogurile 2013-20. Reflectând o abordare echilibrată, Strategia Națională Antidrog este structurată în jurul celor doi piloni ai reducerii cererii de droguri și a reducerii ofertei de droguri. De asemenea, conține trei teme transversale: coordonarea, cooperarea internațională, cercetare, evaluare și informații. Strategia națională antidrog are cinci obiective majore și este pusă în aplicare prin două planuri de acțiune, care se referă la perioadele 2013-2016 și 2017-2020.

Tipul drogului folosit	An	Consumatori români %	Intervalul % EU	
			Min	Max
Canabis	2017	49.3	1.03	62.98
Cocaină		1.2	0.14	39.2
Amfetamină		0.8	0	49.61
MDMA		0.9	0	2.31
Opioide		25.7	3.99	93.45

Tabel 3. Statistica OEDT pentru consumul de droguri în 2017 în România

Documentul Strategiei Naționale Antidrog este elaborat de către autoritățile guvernamentale printr-un proces transparent de consultanță. Printre cei care au luat parte la acest proces se enumeră: MAI - Unitatea de Politici Publice, Ministerul Sănătății, Inspectoratul General al Poliției Române, ANA. În consultanță cu aceste corpuri au participat și structuri ale administrației publice locale și organizații ale societății civile precum BOR, Biserica Catolică Română, CIADO și RHRN. Strategia națională antidrog pentru perioada 2013-2020 este un document de program, care include obiectivele generale și specifice ale acțiunilor întreprinse de toate agențiile implicate în reducerea scării fenomenului de droguri la nivel național. Noua strategie include o nouă abordare națională privind politica în materie de droguri, subliniind importanța metodelor de evaluare și analiză, care face parte din contextul mai larg al Uniunii Europene care se concentrează pe cercetare, rigurozitatea științifică și cooperarea cu mediile profesionale și academice. Pe baza evaluării Strategiei naționale de control al drogurilor 2005-

2012 și a planului său de acțiune, a fost formulată o nouă strategie națională de control al drogurilor.

Până în 2020, obiectivele specifice propuse pot avea un impact benefic asupra sănătății, ordinii și siguranței publice. În acest sens, planul de acțiune al strategiei se bazează pe o abordare coerentă și eficientă, care detaliază măsuri și intervenții specifice pentru reducerea cererii și ofertei de droguri. Obiectivele menționate în document sunt: reducerea cererii- consolidarea sistemului național de prevenire și asistență; reducerea ofertei de droguri - prin identificare, monitorizare și control; coordonare-asigurarea unui concept unitar de acțiune; reafirmarea angajamentul României - consolidarea poziției ca partener activ; îmbunătățirea nivelului de cunoaștere a problemei- monitorizare, cercetare și informare.

Principiile identificate în documentul strategiei sunt 11, primul menționat fiind cel al responsabilității sociale privind atribuțiile nivelului instituțional și comunitar în cadrul fenomenului consumului de droguri. Principiul implicării sociale reprezintă participarea la formularea și implementarea politicilor a organizațiilor comunitare și ale societății civile. Principiul coordonării asigură consensul dintre factorii decizionali, măsuri și intervenții. Principiul garantării drepturilor omului garantează drepturile și libertățile fundamentale. Principiul interesului copilului ca fiind superior, menționat ca element prevalent în toate demersurile ce implică minori. Principiul pragmatismului privește factorul științific ca fiind punctul reprezentant al deciziilor și măsurilor din domeniu. Multidisciplinaritatea ca principiu identifică îmbinarea diferitelor perspective și expertize. Principiul echilibrului asigură egalitate în acțiunile de reducere a cererii și ofertei de substanțe ilicite. Echitatea ca principiu în strategie vizează accesul egal al tuturor consumatorilor la serviciile oferite. Documentul menționează și principiul continuității ca o consolidare a rezultatelor obținute din politicile implementate anterior acestuia. În ceea ce privește principiul specificității acesta reiterează nevoile reale de acțiune.

Precum în cadrul Statului Portughez, Strategia Națională Antidrog a României are la baza acțiunilor un set de cadre în care își desfășoară activitățile privind reducerea cererii și ofertei de substanțe ilicite. Incipitul cadrelor este mediul școlar în care acțiunile desfășurate privesc informarea, conștientizarea și educarea populației școlare în vederea consumului și efectelor drogurilor. Un alt cadru menționat este cel al familiei în care se urmărește a valorifica nivelul de sensibilizare și responsabilizare a membrilor în vederea construirii

unui spațiu sigur pentru minori. În cadrul comunitar, se identifică linii de acțiune specifice pentru reducerea influențelor ce produc situații de risc în grupurile vulnerabile, în categoriile profesionale dar și la nivelul populației generale.

În cadrul politicii naționale antidrog, în conformitate cu principiul responsabilității sociale, coordonarea orizontală se efectuează între diferite ministere și departamente administrative la nivel național și coordonarea verticală de la nivel guvernamental la

nivel regional și local. Responsabilitatea coordonării generale revine ANA, care este o agenție specializată din cadrul Ministerului de Interne, care mandatează să coordoneze răspunsul la fenomenul drogurilor la nivel național, în condițiile legii. În perioada 2013-2020, se va realiza o analiză transversală a datelor furnizate de indicatori, urmând să fie efectuate și studii speciale pentru evaluarea și ajustarea răspunsului agențiilor guvernamentale și ONG-urilor la nevoile identificate.

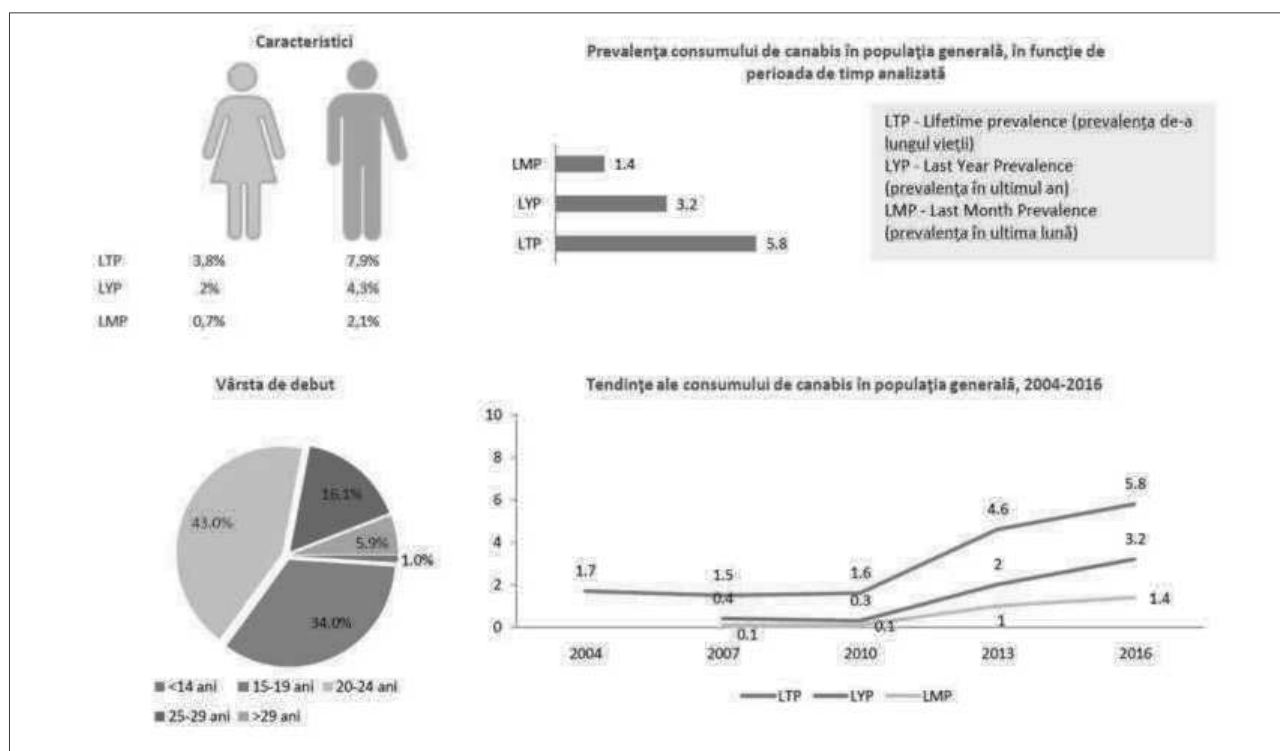

Figura 1. Exemplificare a caracteristicii consumului de canabis potrivit raportului ANA (2019)

Implementarea Strategiei Naționale Antidrog 2013-2020, intră sub incidența misiunii Agenției Naționale Antidrog. Misiunea ANA este de a formula, coordona, evalua și monitoriza politicile în domeniul prevenirii și combaterii traficului și consumului ilegal de droguri la nivel național și asistență completă a consumatorilor implementată de agențiile responsabile pentru acest domeniu. De asemenea, aceasta reprezintă un factor de referință la nivel național și internațional cu privire la problemele de droguri și promovează un sistem coerent de asistență, prevenire și control prin pregătirea documentelor programului adecvate fenomenului.

ANA a desfășurat la nivel național în anul 2019 o campanie media de conștientizare și prevenire a consumului de droguri intitulată „Oamenii sunt mai mult decât dependența lor. Cunoaște-i. Nu discrimina!”

coordonată în cadrul campaniei globale cu tema „Sănătate pentru justiție. Justiție pentru sănătate.”

*Imagine folosită de ANA în cadrul campaniei antidrog 2019

„Planul de Acțiune în perioada 2018-2020 pentru implementarea Strategiei Naționale Antidrog 2013-2020” este elaborat de către ANA ca metodă de evaluare a Strategiei Naționale privind criteriile multiple. Planul este structurat în baza celor cinci principii ale Strategiei, prezentând obiective specifice, activități pentru realizarea acestora, rezultate, termen și indicatori de evaluare, termen de finalizare și responsabili.

Pentru a evidenția comparat diferențelor dintre Planul de acțiune al României și PNRCAD ce se desfășoară în Portugalia, vom exemplifica câteva criterii. În cadrul obiectivului de reducere a cererii de droguri, am identificat obiectivul specific în școli, în cadrul activităților extra-curriculare și de agrement, de a îmbunătăți nivelul de informare, conștientizare și sensibilizare a populației școlare pentru a evita transformarea consumului experimental și ocazional în consum regulat. Privind acest obiectiv specific, s-a menționat activitatea de implementare a unor proiecte de prevenire a consumului de droguri în cadrul populației școlare preuniversitare sau universitare, ce sunt la începutul consumului de droguri, cu ajutorul unor studii efectuate de specialitate. Rezultatele ce se urmăresc a fi obținute sunt identificate a fi minimum două proiecte de prevenire indicată a utilizării de substanțe ilicite. Ca și indicatori de evaluare, sunt afirmați numărul de beneficiari direcți, indirecti, de parteneriate, aria de acoperire, dar și sesiuni sau întâlniri efectuate. Anul 2020 este setat ca termen de finalizare iar evaluarea se va efectua anual. Instituțiile responsabile pentru implementare, dezvoltare și coordonare a acestui obiectiv specific sunt MAI, MEN, administrația publică locală precum și societatea civilă.

REZULTATELE CERCETĂRII

Potrivit implicării UN-HABITAT în securitatea urbană și consumul de droguri raportată în primele părți ale lucrării, rezultanta identificată este plasarea consumului de droguri în zonele urbane ca un al treilea tip de crimă. Această tipologie a crimei afectează și influențează ordinea și siguranța publică dar și securitatea orașelor fiind un atac asupra acestora și a cetățenilor. Din studiul recomandărilor UN-HABITAT, am găsit ca respondent față de situația României, necesitatea coordonării a tuturor structurilor societății și a actorilor în competență.

Prin analizarea direcției de acțiune SOLIDIFY identificată prin SDCF, a rezultat reiterarea importanței corelării legislației naționale cu cea europeană, menționat este faptul că cea din urmă este de multe ori restricționată sau ghidată de nivelul național care nu se aplică pe modelul divers al zonelor locale. La acest nivel ce implică parteneriatul dar și educarea societății de către autorități și actori precum organizațiile non-guvernamentale, punctele de referință sunt uneori politicile internaționale sau transfrontaliere. Importanța implicării părților locale interesate, în acest proces de soluționare a problemelor ce implică consumatorii de droguri conform EFUS, este vitală din perspectiva aspectului de familiaritate cu care operează.

În cadrul studiului de caz prin analizarea celor mai importante documente în domeniul consumului de droguri, efectuat în capitolul anterior, am evidențiat diferența între abordarea Statului Portughez și cel Român în privința includerii acestui fenomen într-o agendă de securitate urbană ce adresează utilizarea substanțelor prin intermediul diversificat al structurii societății. Punctele comune ale celor două state privesc apartenența în cadrul Uniunii Europene și alinierea la reglementările acesteia. Subiecții investigației abordează problematica prevenirii consumului de droguri prin asistența oferită la nivel european de rapoartele efectuate în cadrul OEDT. De asemenea, existența unei strategii naționale antidrog și a unui plan de acțiune reprezintă un alt punct comun al statelor precum și activitatea corpurilor deconcentrate.

În cazul documentelor analizate ce privesc consumul de droguri în Portugalia, am identificat Strategia Națională de luptă împotriva drogurilor (1999) și PNRCAD 2013-2020 ca formator de cadru legal și de implementare a măsurilor și răspunsurilor de acțiune. În cadrul strategiei am identificat importanța pe care documentul o acordă consultației societății civice și a organizațiilor din plan local pentru formarea unui răspuns unitar și concis pentru fenomenul consumului de droguri. Siguranța consumatorului dar și a celor din jurul său, începând cu mediul școlar până în mediul pieței muncii, este reiterată în toate capitolele strategiei ca fiind un punct important ce susține abordarea umanitară dar și pragmatică. Impactul subliniat al strategiei asupra consumului de droguri și al PNRCAD este evidențiat în tabelul 1 ce exemplifică valorile utilizării substanțelor ilicite. Pornind din contextul documentelor anterioare ale anului 2001, unde procentajul de consumatori de cu vârsta cuprinsă între 15-64 de ani a fost de 7,6%. Șase ani mai târziu, în cadrul unei statistici efectuate de către SICAD prin INPP (2012) pe aceeași categorie de vârstă, procentajul consumatorilor de cannabis a fost 11,7%. Procentajul consumatorilor a aceleiași drog în anul 2012 pe categoria de vârstă cuprinsă între 15-64 de ani, cu un an înaintea implementării PNRCAD, a fost de 9,4%. Iar ca rezultat al implementării primei părți a PNRCAD, pentru anul 2016, pe categoria de vârstă cuprinsă între 15-64 de ani, procentajul consumatorilor de cannabis a fost 10,9%. Pentru indicele de vârstă menționat mai sus, pentru consumatorii de cocaină, au fost identificate următoarele procentaje: 0,9% (2001), 1,9% (2007), 1,2% (2012), și 1,2% (2016/17). Pe aceleași criterii s-au găsit procentajele de consum de amfetamină:

0.5%, 0.9%, 0.5%, 0.4%. În cadrul aceluiași studiu, procentajul consumatorilor de ecstasy a fost identificat astfel: 0.7%, 1.3%, 1.3%, 0.7%. Studiul acestor documente a evidențiat implicația pe care o au toate structurile societății pornind de la autoritatea guvernamentală până la corpul civil al comunității. De asemenea, legea ce scoate în afara criminalității consumul de droguri din 2001, a contribuit la percepția societății asupra consumatorilor, facilitând accesul acestora la consultare și tratament eficient.

În studiul cadrului legislativ al consumului de droguri în România, am identificat Strategia Națională Antidrog pentru 2013-2020 și Planul de acțiune 2018-2020 pentru implementarea documentului strategiei. Aceste două texte ce oferă directive, măsuri, indici și obiecte au fost expuse comparativ cu documentele prezentate pentru cazul Portugaliei. De asemenea, importanța activității ANA pentru consumul de droguri în România și pentru consumatori, am evidențiat-o prin expunerea în rândurile următoare a unor statistici ce subliniază necesitatea agendei de securitate urbană prin implicația multidimensională propice diversității grupurilor de utilizatori.

Prin accesarea rapoartelor ANA din 2019, am găsit raportat un procentaj al consumatorilor admiși la tratament în funcție de drogul principal de utilizare și sursa referinței. Drogurile la care au fost raportate consumuri spre admitere la tratament au fost: opioide, cocaină, stimulanti (alții decât cocaina), hipnotice și sedative, halucinogene, substanțe volatile/ inhalanți, alte substanțe, substanță necunoscută. Pentru exemplificare am folosit două substanțe ilegale, opioidele și canabisul. Astfel, 113 persoane cu consum de opioide au prezentat la admiterea la tratament ca sursă de referire judecătoria, sistemul de probațiune sau poliția. 24 de persoane au menționat medicul de familie; 3 persoane au fost admiși la recomandarea altor centre de tratament pentru consumul de droguri; 134 de subiecți au raportat sursa de referire fiind servicii medicale sau sociale; nicio persoană nu a fost admisă la tratament prin referință la un program educațional; la tratament au fost admiși 754 de persoane la recomandarea familiei, prietenilor sau din propria inițiativă. În continuare, 8 persoane ce au fost admise la tratament pentru consumul de opioide au avut alte motive ca sursă de referire, iar 12 nu știu motivul pentru care au fost admiși. Totalitatea celor admiși este de 1.048 de persoane consumatoare de opioide.

Din numărul total de 2.320 persoane admise la tratament pentru consumul de canabis, 1.750 de persoane au raportat referința fiind judecătorească, de probațiune sau polițenească. 10 persoane au

raportat medicii de familie ca sursă, 3 persoane au avut ca referință alte centre de tratament pentru consumul de droguri, iar 221 de persoane au avut ca sursă de referire alte servicii medicale sau sociale. Din totalul de persoane, nicio persoană nu a menționat un program educațional ca referire la admiterea la tratament, 242 persoane au fost admise din proprie voință, la recomandarea prietenilor sau a familiei, iar 28 de persoane au avut alt motiv pentru accesarea tratamentului. 66 de persoane au raportat faptul că nu cunosc motivul admiterii la tratament pentru consumul de droguri.

În ceea ce privește tipul locuinței, 3.607 persoane au declarat că au o locuință stabilă, 408 au raportat că nu au o locuință stabilă sau nu au locuință deloc, iar 91 de persoane s-au aflat în detenție la momentul admiterii la tratament pentru consum de droguri. La categoria „alte” tipuri de locuință, 91 de persoane au răspuns iar la secțiunea „nu știu” tipul de locuință, 117 persoane au completat. În ceea ce privește profilul consumatorului, cu ajutorul aceluiași raport, am identificat nivelele ISCED 0-6 dintr-un nr de 4266 persoane admise la tratament pentru utilizarea de substanțe ilegale deci implicit consumatori de droguri. Pentru nivelul ISCED 0 ce reprezintă studii primare incomplete sau lipsa studiilor în totalitate, au fost raportate 411 de persoane. La nivelul 1, studii primare absolvite au fost declarate 1.075, 2.542 persoane au afirmat că au dobândit nivelul ISCED 2 și 3, studii secundare absolvite iar pentru nivelul 4, 5 și 6, 77 de persoane au afirmat că au studii superioare complete.

Analizarea Strategiei Naționale Antidrog 2013-2020 a României a identificat lipsa aplicării recomandărilor și obiectivelor specifice în plan local prin corpurile de competență. În cadrul documentului singurele menționate sunt corpurile la nivel național ce fac parte din structura de răspuns la problematica fenomenului consumului de droguri. Deficiența includerii securității urbane în cadrul componentelor societății afectate de consumul de substanțe, exclude discuția la nivel local a unei astfel de agende ce produce un răspuns unitar. Singura afirmație legată de topicul securității este cea adresată securității naționale.

Prin prezentarea unor statistici a căror sursă este ANA (2018), se construiește o listă de droguri folosite de populația generală astfel: canabis - 7,9% din populația de sex masculin și 3,8% din populația de sex feminin au consumat cel puțin o dată în viață; Ecstasy - 0,5% din populația de vârstă 15-64 ani a declarat că a utilizat cel puțin o dată în viață; Cocaină/crack - 0,7% din populația de 15-64 ani a consumat cel puțin o dată; Amfetamine - consumul experimental cuprinde indici foarte scăzuți; Heroină și alte opiacee

- 33% din consumatori au debutat la vârstă sub 19 ani; NSP- pentru categoria de vârstă 15-24 de ani s-a înregistrat 5% consum experimental.

CONCLUZIILE STUDIULUI

În această secțiune vom interpreta rezultatele investigației. După cum am menționat și în incipitul capitolului, lucrarea de față se concentrează pe evidențierea relației interdependentă a securității și spațiului urban precum și a necesității unei agende de securitate urbană în topicul consumului de droguri. În acest sens, am considerat necesar a cerceta efectul lipsei unei agende de securitate urbană în România. Pentru a evidenția acest aspect deficitar al structurilor societății spațiului urban, am analizat topicul consumului de droguri în România comparat cu un alt stat european ce prezintă o scădere continuă a valorii criminalității și a deceselor. Astfel, s-a urmărit dacă răspunsul la adresa fenomenului utilizării de substanțe ilegale, atitudinea părților interesate și efectul pe care îl au aceste aspecte asupra consumatorilor puntează importanța și necesitatea unei agende de securitate urbană.

Pentru a avea o discuție în acest sens, vom sublinia existența unui factor luat în considerare în cadrul studiului de caz : actualitatea lor datelor și prevalența acestora. Astfel se poate concluziona că opiniile expuse în cadrul acestei cercetări sunt strict legate de inconsistența unei singure categorii de tip stereotip a consumatorilor de droguri, necesitatea implementării agendei de securitate urbană și ineficiența structurilor românești de a întâmpina nevoile și solicitările acestui fenomen. Din punct de vedere al actualității datelor cuprinse în documentele analizate acestea prezintă imaginea contemporană a fenomenului. Atât societatea cât și autoritățile competente, dar și actorii implicați în acest domeniu, modelează răspunsul oferit consumului de droguri.

În cadrul Portugaliei, am observat importanța cadrului legislativ în care prevenirea și consumul de droguri este abordat din perspectiva securității urbane. Consumatorul este numit „pacient” iar consumul de droguri nu este o infracțiune ci o activitate reglementată în plan național pentru siguranța individului dar și a societății. Rata criminalității, a deceselor și a contractării unor boli asociate cu consumul de droguri este în scădere din anul 2001 când utilizarea a fost legalizată. Un aspect important este apartenența statului în cadrul EFUS, astfel abordarea este în concordanță cu Agenda de securitate urbană europeană privind construcția unui mediu sustenabil pentru populația portugheză.

În cadrul României, cercetarea prezintă o imagine multi-dimensională cu implicații în mediul

consumului de droguri și în securitatea urbană locală. Sistemul deficitar de a implica părțile societății civile în competență pentru asigurarea securității urbane, a fost evidențiat prin rezultatele analizelor documentelor. Cifrele procentajelor ANA, arată o creștere preponderentă a consumului de droguri în spațiile urbane a tuturor categoriilor și claselor sociale. Aspectul urban al societății identifică nevoile cetățenilor asupra cărora părțile ce pot oferi expertiză au competență de acțiune. Prin analizarea calitativă investigând implicația României și a Portugaliei în prevenirea și consumul de droguri, am răspuns întrebării de cercetare ce privește aspectul de corelare între mediul urban și securitatea urbană dar și întrebării necesității unei agende de securitate urbană.

Diversitatea consumatorilor prin mediile de proveniență, valoarea ridicată a numărului de tineri ce utilizează droguri dar și rata criminalității și a deceselor din ultimii ani reprezintă o confirmare a necesității agendei de securitate urbană. Siguranța, accesul la tratament și facilitarea de servicii de asistență, sunt aspecte pe care agenda le abordează. Punctul cheie al unei astfel de document implementat, este răspunsul unitar prin dimensiunea multiplă a structurilor ce abordează prevenirea consumului de droguri.

Prin rezultatele obținute în urma analizării documentelor ce privesc studiul de caz, obiectivele lucrării de cercetare, au fost atinse. Perspectiva Portugaliei asupra consumului de droguri este vizionară, acționând asupra fenomenului prin interdisciplinaritate și eficiență unitară, elemente ce lipsesc abordării românești. Putem regăsi în mod evident conexiunea dintre mediul urban și securitatea urbană prin implicațiile pe care existența cetățenilor și nevoia de securitate o manifestă. Această nevoie de securitate urbană este îndeplinită doar atunci când aspectele ce țin de sustenabilitatea, protecția și facilitarea existenței umane în mediul urban este îndeplinită. Tipul crimelor, ținta crimelor dar și efectele pe care acestea le au asupra comunității urbane sunt implicații directe ale securității urbane. Consumul de droguri în mediul urban reprezintă un topic al securității urbane. Securitatea urbană nu adresează doar consumul de droguri ci și aspectul consumatorilor, efectul asupra celorlalți cetățeni și asupra mediului. Astfel, în cazul agendelor de securitate urbană, acestea adresează toate dimensiunile necesare pentru a răspunde fenomenului utilizării substanțelor ilicite. Obiectivul de a evidenția necesitatea unei agende de securitate urbană a fost atins prin punerea în relief a aspectelor ce sunt deficitare în linia de acțiune a consumului de droguri în România.

Limitele acestui studiu au fost de ordin bibliografic, lipsa unui set de documente ce privesc strict topicul securității urbane în România a îngreunat construcția

unei imagini clare a poziției autorităților dar și a celorlalte părți ale societății față de aceasta. Continuarea acestui studiu și îmbunătățirea lui este o perspectivă de viitor ce poate fi dobândită doar prin îmbogățirea cunoștințelor despre securitate urbană în România. Din perspectivele acestei cercetări se pot desprinde noi aspecte ce pot fi continuate în studii de interes pentru securitatea umană privind crimele în spațiului urban și efectul acestora asupra cetățenilor. Studiul securității urbane în plan național și local, pornind de la premisele inițiate în lucrarea prezentă, poate fi cercetat în mod detaliat și multidimensional implicând arii ale științelor ce consolidează sustenabilitatea vieții umane.

Consumul de droguri și necesitatea unei agende de securitate urbană în România prezintă un interes atât public cât și științific. Compararea celor două state au fost efectuat printr-o analiză calitativă de documente ale instituțiilor experte în domeniu. Astfel, așa cum s-a indicat, instituțiile competente în domeniu conștientizează diversitatea consumatorilor de droguri și necesitatea unei linii de acțiune eficiente și propice mediului european la care se aliniază Statul Român. Rezultatele dobândite în urma analizelor au reiterat modul deficitar în care consumatorii de substanțe ilicite sunt tratați și priviți de către autoritățile ce nu permit cooptarea altor părți competente precum comunitatea locală, organizații non-guvernamentale, etc. Soluțiile

oferite atât de autorități în documentele analizate, pot alcătui un prim pas spre construirea securității urbane printr-o agendă. Compararea situației din România cu cea din Portugalia, consolidează exemplul bunei practici oferită pentru a eficientiza abordarea fenomenului.

În concluzie, studiul efectuat prin prezenta lucrare de licență confirmă ipoteza de cercetare. România necesită o agendă de securitate urbană pentru a eficientiza abordarea consumului de droguri. Nu în ultimul rând, rezultatele acestui studiu, îmi oferă posibilitatea de a reflecta asupra modului în care securitatea urbană ar trebui abordată în plan local, în România și importanța construcției unei agende ce vizează problemele particulare și diverse ale comunității. Fie că sunt poziționați în grupuri defavorizate, vulnerabile, predispușe sau nu, persoanele consumatoare de droguri în România sunt martorii unei carențe ce le afectează fiecare aspect al vieții. Prin intermediul analizei efectuate, am conștientizat că legislația României necesită o abordare și o poziție mai clară asupra securității urbane. Astfel, o agendă ce include utilizarea de droguri prezintă un potențial interes pentru viitoarele reglementări în acest domeniu. Exemplul oferit de statul portughez proiectează perspectiva unui viitor promițător pentru construcția unei societăți europene sustenabile din punct de vedere al securității urbane.

BIBLIOGRAFIE

CĂRȚI

- Garland, D. (2001) *The Culture of Control; Crime and Social Order in Contemporary Society*. Oxford: Oxford University Press.
- Hobbes, T.C & Gaskin, J.C.A. (2008) *Leviathan*. Oxford și New York: Oxford World's Classics.
- Ompad, D.C. & Fuller, C. (2005) 'The Urban Environment, Drug Use, and Health', in Galea, S., and Vlahov, D. (eds.) *Handbook of Urban Health*, pp. 103-126.
- Tulumello, S. (2017) *Fear, Space and Urban Planning. A Critical Perspective from Southern Europe*. Palermo: Springer International Publishing.

ARTICOLE ȘTIINȚIFICE

- Burini, E. (2015) 'Paura urbana e insicurezza sociale: il fenomeno delle gated communities'. *Rivista elettronica Elephant&Castle*, 11/aprilie, pp. 5-26.
- Edwards, A., Hughes, G. & Lord, N. (2013) 'Urban security in Europe: Translating a concept in public criminology', *European Journal of Criminology* 10 (3), pp. 260-283.
- George, F., Castanheira, J.L., Martins, J.N., et al. (eds) (2007) *Health in Portugal 2007*, Directorate-General of Health, Lisbon.
- Hemovich, V. & Crano, W.D. (2009) 'Family Structure and Adolescent Drug Use: An Exploration of Single-Parent Families', *Substance Use & Misuse*. 44 (14), pp. 2099-2113.
- Hubbard, P. (2003) 'Fear and loathing at the multiplex: everyday anxiety in the post-industrial city', *Capital & Class*, 80. (Original publicat în 1981).
- Milliken, J. (2016) *Resilience: From Metaphor to an Action Plan for Use in the Peacebuilding Field*. Geneva Peacebuilding Platform, Paper nr.7 Disponibil la: https://www.gppplatform.ch/sites/default/files/PP%2007%20-%20Resilience-From%20metaphor%20to%20an%20action%20plan_1.pdf Consultat la: 14 aprilie 2020.
- Muggah, R. (2012) 'Researching the Urban Dilemma: Urbanization, Poverty and Violence', *International Development Research Centre (IDRC)*, pp. 21-22.
- Rotolo, M. (2019) *The urban agenda for the EU: how cities got a seat at the table of policy-making*. *The Urban Media Lab*. Disponibil la: <https://labgov.city/theurbanmedialab/the-urban-agenda-for-the-eu-how-cities-got-a-seat-at-the-table-of-policy-making/?fbclid=IwAR1-4s1jAgO-pi8ryXGBN02-nfgvHT2owWgURHzvSQhjiK0DnUGBL4iYyu4>. Consultat la: 10 aprilie 2020.
- Rothschild, E. (1995) *What Is Security?* *Daedalus*, 124(3), pp. 53-98 Disponibil la: https://www.peacepalacelibrary.nl/ebooks/files/Rothschild_What-is-security.pdf Consultat la: 10 aprilie 2020.
- Schelske, O., Sundermann, L. & Hausmann, P. (2013) *Mind the risk - A global ranking of cities under threat from natural disasters*. Swiss Re.
- Svitková, K. (2014) *Contemporary security from the urban standpoint: Cities in the face of risks and threats*. *Journal of the Spanish Institute for Strategic Studies*, nr.3/2014. Disponibil la <http://revista.ieee.es/index.php/ieee/article/download/106/182> Consultat la: 13 aprilie 2020.
- UNESCO Institute of Statistics (2011) *Clasificarea internațională standard a Educației. ISCED 2011*. Quebec: UNESCO Institute of Statistics.

ESEURI

- Furedi, F. (2007) *The only thing we have to fear is the 'culture of fear' itself. How human thought and action are being stifled by a regime of uncertainty*. Spiked.

RAPOARTE

- Agenția Națională Antidrog (2019) *Date statistice privind consumul de droguri în România 2019*. Disponibil la: <https://data.gov.ro/dataset/date-statistice-privind-consumul-de-droguri-in-romania-2019>. Consultat la: 13 aprilie 2020.
- Country Drug Report 2019 (2019) *Portugal Country Drug Report 2019. European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction*. Disponibil la: https://www.emcdda.europa.eu/countries/drug-reports/2019/portugal/national-drug-strategy-and-coordination_en?fbclid=IwAR1JFdq9DZAhbNv3d_9tzipBlayS-PFn2B-BO3beDtMdbqaC5K7IEEXhY_8. Consultat la: 03 aprilie 2020.
- Country Drug Report 2019 (2019) *Romania Country Drug Report 2019. European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction*. Disponibil la: https://www.emcdda.europa.eu/countries/drug-reports/2019/romania/national-drug-strategy-and-coordination_en?fbclid=IwAR2dGNmTWOHjVpUfa2dpXqRgiOJbDjjQU8uEo5W-I1aOsfPwn3if3BC1Q8. Consultat la: 04 aprilie 2020.
- European Forum for Urban Security (2018) *Resolution of Efus Executive Committee*.
- European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (2011) *Drug Policy Profiles Portugal*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Doi 10.2810/41390.

- European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (2017) *Health and social response to drug problems*. Luxemburg: Publications Office of the European Union.
- Observatorul European pentru Droguri și Toxicomanie (2018) *Raportul European privind drogurile*. Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene.
- Romania Harm Reduction Network (2019) *Drog*. Disponibil la: <http://rhrn.ro/ro/resurse/informatii-despre-droguri/drog/?fbclid=IwAR1oWkr3xnIQ0JKa3SDVv51tjsCowLWF6QMmSjikuGSw8AppH15ZA6m6nug>. Consultat la: 20 aprilie 2020.
- Santos, A.S. & Duarte, O. (2013) "PORTUGAL" New Developments, Trends and in-depth information on selected issues, *2013 NATIONAL REPORT (2012 data) TO THE EMCDDA*, Lisabona: Reitox National Focal Point.
- Schelske, O., Sundermann, L. & Hausmann, P. (2013) *Mind the risk - A global ranking of cities under threat from natural disasters*. Swiss Re.
- The European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs (2015) Results from the European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs. *ESPAD Report 2015*. Luxemburg: Publications Office of the European Union.
- United Nations (2017) *New Urban Agenda*. United Nations.
- World Health Organization (2019) *Drugs. Management of substance abuse*. Disponibil la: https://www.who.int/substance_abuse/publications/drugs/en/?fbclid=IwAR0FqsgcaB5tpnGPHQC6pjdHminBM7Q-b9w6n647sBtwHDM3327LDwTvAlc. Consultat la: 20 aprilie 2020.
- LEGI**
- United Nations (2011) Treaties and international agreements registered or filed and recorded with the Secretariat of the United Nations. *Treaty Series*. 1582.
- EMCDDA Document library (1999) Portugal's National Drug Strategy 1999. *European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction*. Disponibil la: https://www.emcdda.europa.eu/drugs-library/portugals-national-drug-strategy-1999-english-version_cs?fbclid=IwAR3I-VRHG3TmQwtrWDbW-xIPIDGCQH4O7AUkw01uNCt-W504oY5VY2C4SA. Consultat la: 04 aprilie 2020.
- Parlamentul României (2011) Lege pentru modificarea și completarea Legii nr.143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, precum și a Legii nr.194/2011 privind combaterea operațiunilor cu produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, altele decât cele prevăzute de acte normative în vigoare. *Senatul României*.
- Agencia Națională Antidrog (2013) Planul de acțiune 2018-2020 pentru implementarea Strategiei Naționale Antidrog 2013-2020. *Secretariatul General al Guvernului*. Disponibil la: https://sgg.gov.ro/new/wp-content/uploads/2018/10/ANEXA-22.pdf?fbclid=IwAR15XDSZ9xGbV4u4s0HnCiep0Y8PDDoI-a2zqA1jsTfvoOYe_o83Q1QHvYg. Consultat la: 02 martie 2020.
- EMCDDADocumentlibrary(2013)SICAD,Portugal(2013) National Plan for the Reduction of Addictive Behaviours and Dependencies 2013–20. *European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction*. Disponibil la: https://www.emcdda.europa.eu/drugs-library/sicad-portugal-2013-national-plan-reduction-addictive-behaviours-and-dependencies-2013%E2%80%9320_en?fbclid=IwAR3RdfOasZs1xsZuwSVFkHATSs7m-sZv9odeVIOzvB2uvGTglIFbNsIPyAQ. Consultat la: 04 aprilie 2020.
- Serviço de Intervenção nos Comportamentos Aditivos e nas Dependências (2000) Portuguese legal framework applicable to the consumption of narcotics and psychotropic substances. *General-Directorate for Intervention on Addictive Behaviours and Dependencies Ministry of Health – Portugal*. Lisabona: Serviço de Intervenção nos Comportamentos Aditivos e nas Dependências.
- Presidency of the Council of Ministers (1999) Resolution of the Council of Ministers no. 46/99. *Diário da República no. 122/1999, Series IB of 1999-05-26*. 46/99. Disponibil la: <https://data.dre.pt/eli/resolconsm/46/1999/05/26/p/dre/pt/html>. Consultat la: 10 aprilie 2020.
- Parlamentul României (2014) LEGE nr. 143 din 26 iulie 2000 (**republicată**) privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri*). *Monitorul Oficial nr. 163 din 6 martie 2014*.
- Guvernul României (2018) PLAN DE ACȚIUNE din 31 octombrie 2018 în perioada 2018 - 2020 pentru implementarea Strategiei Naționale Antidrog 2013 – 2020. *Monitorul Oficial nr. 951 bis din 12 noiembrie 2018*.
- ARTICOLE JURNALISTICE**
- Briceag, C.A. (2014) *Elemente fundamentale în managementul riscurilor. Studiu de caz: managementul riscurilor asociate infrastructurilor critice*. Disponibil la: <https://intelligence.sri.ro/elemente-fundamentale-managementul-riscurilor-studiu-de-caz-managementul-riscurilor-asociate-infrastructurilor-critice/?fbclid=IwAR3JWE4zkWlI55a3wHz81WW7dvb4qYu2j3Oo19r2Z7kCeV1wz-MYE22SUWx0>. Consultat la: 28 aprilie 2020.